

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan Natuurwaarden

Aanleg Middenweg Eersel – Bergeijk – N397

Rapportnummer 17-0116

www.starobv.nl

Quickscan Natuurwaarden

Aanleg Middenweg Eersel – Bergeijk – N397

mei 2017 *versie 2*

Rapportnummer: P17-0116

In opdracht van: Gemeente Bergeijk

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: ir. N. Arts-Smits

Auteur: ir. N. Arts-Smits

Kwaliteitscontrole: ir. E. J. F. Claassen

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Zorgplicht	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Plangebied	7
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	7
2.2	Voorgenomen plannen	8
3	Methode	9
4	Natuurwaarden	10
4.1	Beschermde gebieden	10
4.2	Beschermde soorten	11
4.2.1	Flora	11
4.2.2	Vlinders en libellen	13
4.2.3	Mieren en kevers	13
4.2.4	Vissen	14
4.2.5	Reptielen en amfibieën	14
4.2.6	Vogels	15
4.2.7	Zoogdieren	16
5	Conclusie	18
	Geraadpleegde bronnen	20
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving	
	Bijlage 2 Foto impressie	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Bergeijk en gemeente Eersel zijn voornemens een nieuwe weg (Middenweg) te realiseren tussen Eersel, Bergeijk en de N397.

In verband met de ruimtelijke procedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

Vanaf 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt de drie voormalige wetten op het gebied van soort- en gebiedsbescherming; Boswet, Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en faunawet.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (wn) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

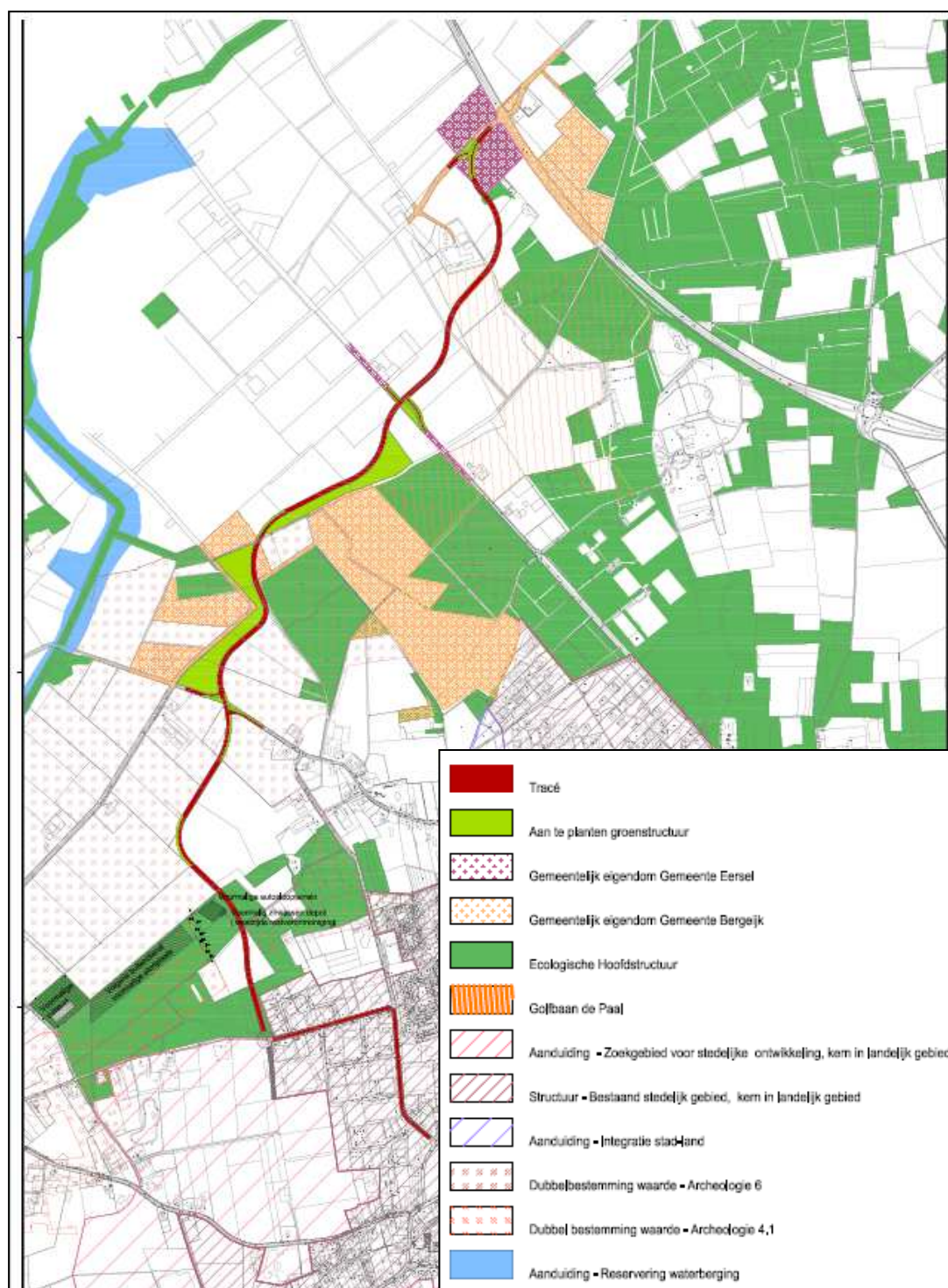
1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Gemeente Bergeijk en gemeente Eersel zijn voornemens een nieuwe weg aan te leggen tussen Eersel – Bergeijk en de N397. Het onderzoeksgebied betreft de locatie van de nieuwe weg; een strook van 20 meter breed is onderzocht. Het tracé van de nieuwe weg loopt door het buitengebied en gedeeltelijk door bosgebieden, zie figuur 1.

Figuur 1. Ligging van het voorkeurstacé maart 2016 (bron: gemeente Bergeijk)

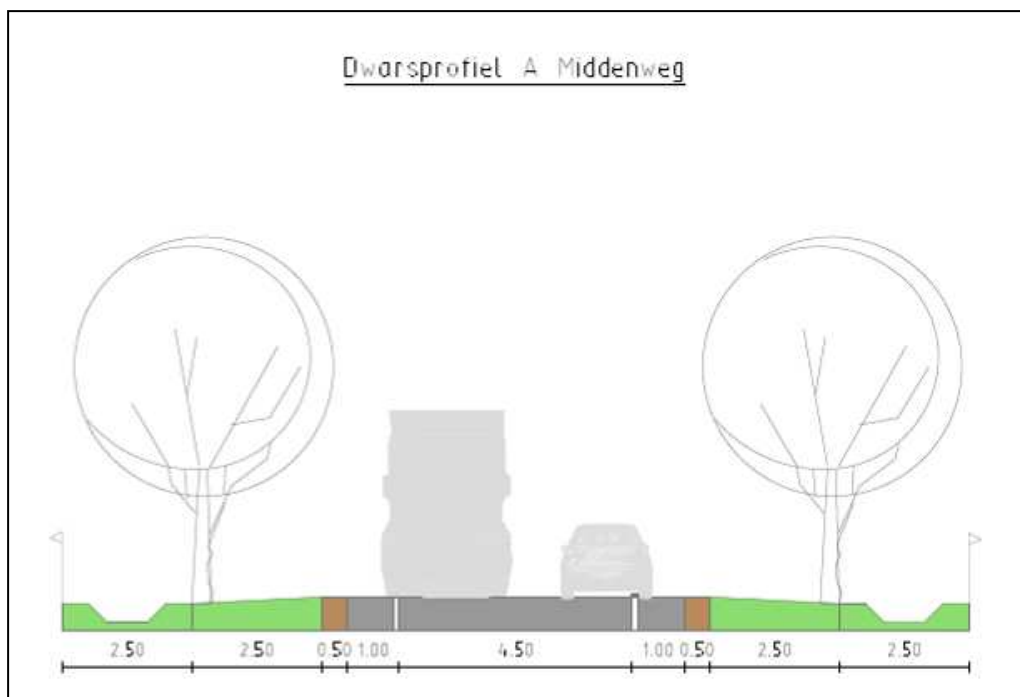
Vanaf het kruispunt van de N397 met de wegen Boevenheuvel en Heuvelweg in Eersel loopt het tracé van de Middenweg zuidwaarts richting de weg Stokkelen. De Middenweg kruist hierbij agrarische percelen, weilanden en een gedeelte van een boomkwekerij. Vanaf de kruising met de weg Stokkelen loopt het tracé door een akker, langs de gemeentebossen van Bergeijk en kruist dan de weg Hooge Berkt. Hierna loopt de nieuwe weg ongeveer parallel aan de weg Berkterbeemden door landbouwpercelen en buigt dan naar het zuidoosten af en gaat door de gemeentebossen van Bergeijk en kruist De Vennekens. Na een akker loopt het tracé door een stuk bos. Na de gemeentebossen sluit de Middenweg aan op de kruising Heksenbos en De Waterlaat en loopt dan verder via de bestaande weg De Waterlaat, via de bestaande Stökskesweg en komt uit op de rotonde met Loo.

Het plangebied bestaat uit akkers, voornamelijk recentelijk omgeploegd, maar ook enkele met jonge bomen van een boomkwekerij, voedselrijke bermen, watergangen tussen de akkers, wegen, bomenlanen en een gedeelte bos.

In bijlage 2 wordt in een aantal foto's een impressie gegeven van het gebied waar het voorkeurstracé voor de Middenweg doorheen loopt.

2.2 Voorgenomen plannen

Gemeente Bergeijk en gemeente Eersel zijn voornemens een nieuwe weg aan te leggen tussen de N397 en het centrum van Bergeijk. Het wordt een 60 km/uur weg met een totale breedte (inclusief bermen en afwatersloten) van circa 20 meter. In figuur 3 is een dwarsprofiel van de Middenweg weergegeven.

Figuur 3. Principe dwarsprofiel Middenweg

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij is gekeken naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl, verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen en onderzoeksrapporten.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle in het plangebied aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken.

De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 4 en 5 mei 2017 onder de volgende weersomstandigheden:

4 mei: bewolkt, 3 bft, circa 15 °C

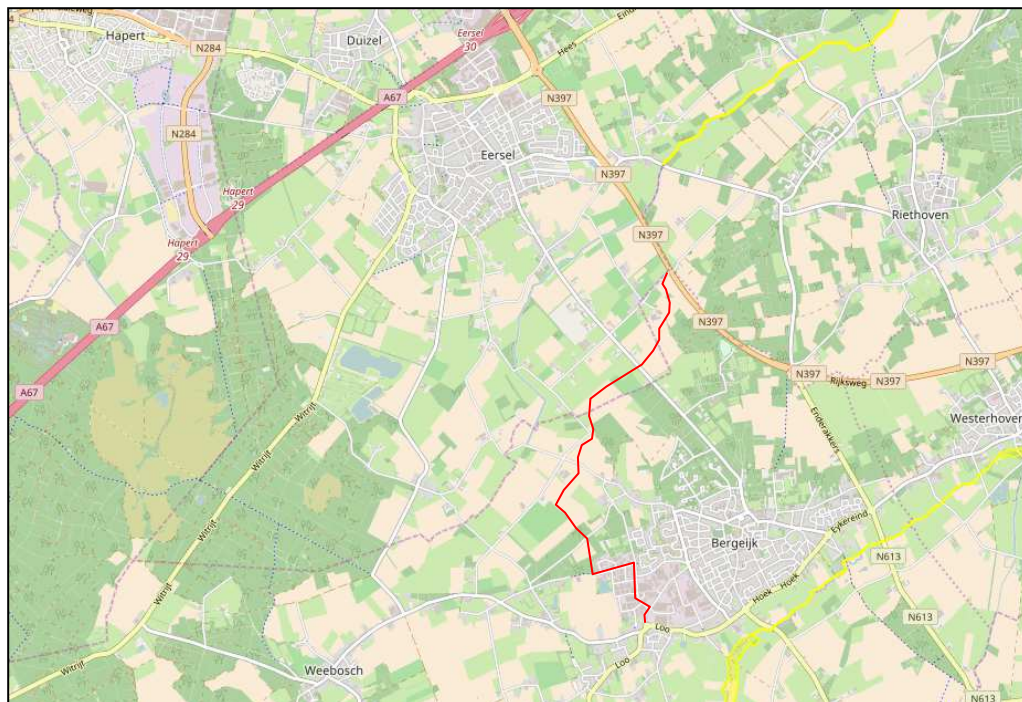
5 mei: zwaar bewolkt, 3 bft, circa 10 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van Economische Zaken (EZ) blijkt dat ten zuidoosten van het plangebied het Natura 2000-gebied 'Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux' ligt, zie figuur 4.

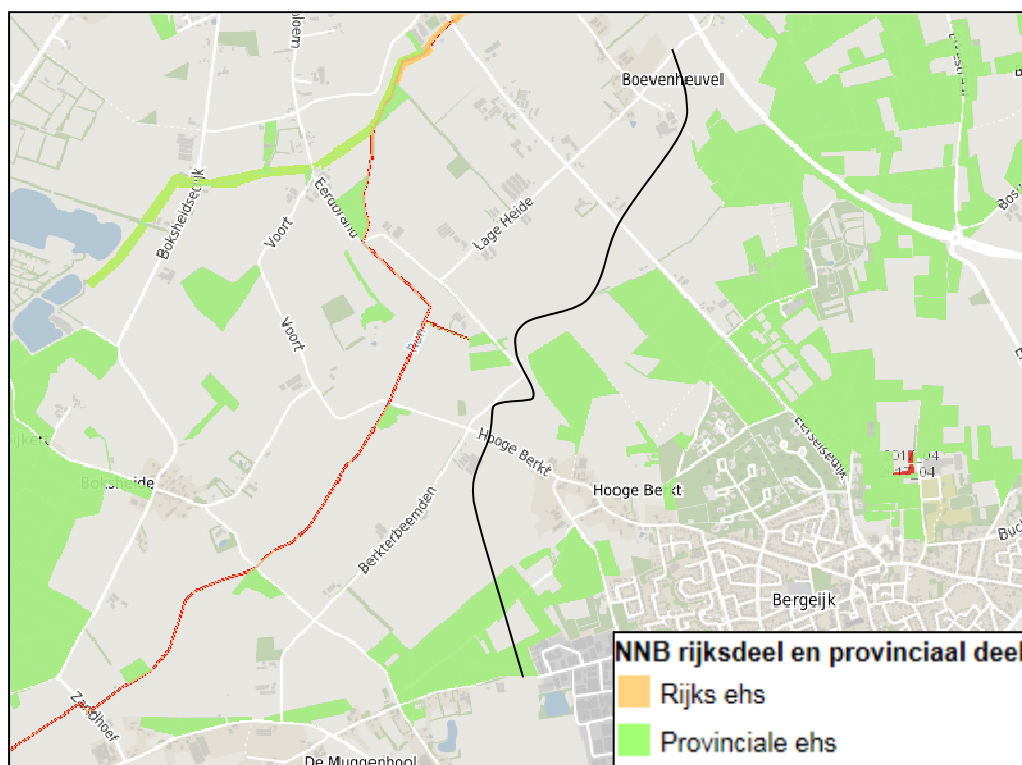

Figuur 4. Globale ligging van het voorkeustracé (rood) ten opzichte van Natura 2000-gebied (geel) (bron: www.Synbiosis.Alterra.nl)

Natuurnetwerk Nederland (NNN)/Natuurnetwerk Brabant (NNB)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS, genoemd), in provincie Noord-Brabant het NNB genoemd, heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de natuurbeheerkaart van provincie Noord-Brabant, blijkt dat een deel van het plangebied deel uit maakt van het NNB, zie figuur 5. Dit betreft het bosgebied in het zuiden van het tracé.

Figuur 5. Ligging tracé (zwarte lijn) ten opzichte van de EHS

Effectbeoordeling

Het tracé ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied. Het is niet uit te sluiten dat de nieuwe weg een toename van stikstofuitstoot veroorzaakt op het Natura 2000-gebied. De initiatiefnemers laten derhalve een PAS-berekening uitvoeren. Gezien de ruime afstand van het voorgenomen tracé tot het Natura 2000-gebied zijn andere negatieve effecten zoals bijvoorbeeld verstoring door geluid, licht, enzovoorts uit te sluiten.

Voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen het NNB geldt het 'nee-tenzij' principe. Dit betekent dat ruimtelijke ontwikkelingen niet zijn toegestaan als daarmee de kernkwaliteiten van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang.

Het aanleggen van de nieuwe weg zal de kernkwaliteiten van het NNB ter plaatse aantasten. Het effect van het aanleggen van de weg door het bosgebied zullen oppervlakteverlies van het NNB en versnippering van leefgebied van in het NNB voorkomende soorten tot gevolg hebben. Overleg met het bevoegd gezag, provincie Noord-Brabant, is noodzakelijk om de mogelijkheden en de eventuele benodigde compensatie met betrekking tot het NNB te bespreken.

Conclusie

Gezien de ruime afstand van het voorgenomen tracé tot het Natura 2000-gebied zijn negatieve effecten zoals bijvoorbeeld verstoring door geluid, licht, enzovoorts uit te sluiten. Om te beoordelen of de nieuwe weg een toename van stikstof zal veroorzaken op Natura 2000-gebieden wordt een PAS-berekening uitgevoerd.

Doordat de weg gedeeltelijk door het NNB is voorzien, zullen significant negatieve effecten optreden op de kernkwaliteiten van het NNB. Overleg met het bevoegd gezag, provincie Noord-Brabant, is noodzakelijk om de mogelijkheden en de eventuele benodigde compensatie met betrekking tot het NNB te bespreken.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of mitigerende maatregelen nodig zijn.

De ecotopen/biotopen die in het plangebied voorkomen zijn:

- + Voedselrijke bermen,
- + Voedselrijke watergangen,
- + Bomenlanen,
- + Bos,
- + Intensief gebruikte akkers.

4.2.1 Flora

Het plangebied bestaat voor een groot deel uit intensief gebruikt akkerland en daarnaast uit voedselrijke bermen, wegen, sloten en een gedeelte bos. Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het beoogde tracé voor de nieuwe weg de beschermde plantensoort drijvende waterweegbree (§3.2 wn) voorkomt.

Drijvende waterweegbree is een plant van helder, voedselarm tot matig voedselrijk (fosfaatarm), zwak zuur water. Ze komt voor in laaglandbeken, vennen, kanalen en poelen (www.verspreidingsatlas.nl). Vanwege het voorkomen van de plant in voedselarm tot matig voedselrijk water is het uit te sluiten dat de drijvende waterweegbree voorkomt in de sloten tussen de akkers in het plangebied.

Aangezien het plangebied bestaat uit omgewerkte, intensief gebruikte akkers en voedselrijke bermen en slootkanten is het voorkomen van beschermde vaatplanten op voorhand uitgesloten. De beschermde soorten van §3.2 wn en §3.3 wn zijn zeer zeldzaam en kritisch ten aanzien van de groeiplaats. Deze groeiplaatsen komen binnen het beoogde tracé voor de nieuwe weg niet voor.

Conclusie

Het is uit te sluiten dat op het tracé beschermde plantensoorten voorkomen.

4.2.2 Vlinders en libellen

Vlinders

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het beoogde tracé de volgende beschermde vlindersoorten voorkomen: bruine eikenpage, gentiaanblauwtje, grote vos en veldparelmoervlinder (alle §3.3 wn) en teunisbloempijlstaart (§3.2 wn).

Tabel 1. Mogelijk voorkomende vlindersoorten in omgeving tracé

Vlindersoort	Habitat	Habitat komt mogelijk voor op tracé?
bruine eikenpage	Bosranden, open bospaden, eikenhakhout, kapvlakten in eikenbossen en jonge eikenaanplant. <u>Waardplanten:</u> Eik; vooral zomereik.	Ja
gentiaanblauwtje	Natte heide, vochtige heischrale graslanden en blauwgraslanden. <u>Waardplanten:</u> Klokjesgentiaan.	Nee
grote vos	Vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. <u>Waardplanten:</u> Vooral iep; ook zoete kers en sommige wilgensoorten.	Nee
veldparelmoervlinder	Kruidenrijke, droge en schrale graslanden met een open, korte, vrij rommelige mozaïekstructuur. <u>Waardplanten:</u> Vooral smalle weegbree.	Nee
teunisbloempijlstaart	Open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. <u>Waardplanten:</u> Wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart.	Nee

Beschermde dagvlinders hebben specifieke habitateisen. In tabel 1 zijn de habitateisen van de vlindersoorten vergeleken met de biotopen die op het tracé voorkomen. Hieruit blijkt dat het voorkomen van bruine eikenpage niet op voorhand is uit te sluiten.

De bruine eikenpage vliegt in bosterreinen met jonge opslag of aanplant van eik (Verstrael et al., 2003). In het bos langs De Vennekens is een kapvlakte aanwezig en ook jonge eiken. Het voorkomen van bruine eikenpage is op deze locatie niet op voorhand uit te sluiten.

De teunisbloempijlstaarten zetten bij voorkeur de eitjes af op planten in beek- en rivierdalen, aan oevers van plassen, in open plekken in vochtige bossen, bosranden en andere warme en open plaatsen, maar ook op zandgronden en ruige terreinen, zoals rivier- en spoordijken (Vlindernet.nl en Verschoor et al, 2013)). Aangezien in het plangebied geen vochtige plaatsen komen waar de waardplanten van de teunisbloempijlstaart groeien, droge

akkers intensief gebruikt worden, is het voorkomen van teunisbloempijlstaart op het tracé uit te sluiten.

Daarnaast is het mogelijk dat algemeen voorkomende, niet beschermde vlindersoorten gebruikmaken van het plangebied.

Libellen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt in de omgeving van het beoogde tracé de volgende libelsoorten voorkomen: beekrombout, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, Kempense heidelibel (alle §3.3 wn) en gevlekte witsnuitlibel (§3.2 wn), zie tabel 2.

Tabel 2. Mogelijk voorkomende libelsoorten in omgeving tracé

Libelsoort	Habitat	Komt mogelijk voor op tracé
beekrombout	Grotere beken en kleine rivieren. Soms ook in grote rivieren en in kanalen.	Nee
geflekte glanslibel	In sterk verlande vennen, petgaten en in moerasbossen. Mogelijk ook vegetatierijke sloten.	Nee
gewone bronlibel	Schone, zuurstofrijke bovenlopen van beken, vaak met veel schaduw.	Nee
Kempense heidelibel	Ondiepe moerassen en brede verlandingszones van vennen en plassen.	Nee
geflekte witsnuitlibel	Laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen.	Nee

In het plangebied zijn enkele sloten aanwezig die mogelijk ook vegetatierijk zijn. Uit Verstrael et al. (2003) blijkt dat de gevlekte glanslibel in Noord-Brabant bij een aantal vennen voorkomt. Het is niet aannemelijk dat de zeldzame, kritische libelsoort in de sloten tussen de akkers voorkomt.

Op basis van de in het plangebied voorkomende biotopen is tevens het voorkomen van de overige beschermde libellen op voorhand uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Het is niet uit te sluiten dat bruine eikenpage voorkomt op het tracé. Met het aanleggen van de weg kunnen de leefgebieden van deze soort worden vernietigd.

Nader onderzoek naar deze soort is noodzakelijk om de aan- of afwezigheid van de soort op het tracé te kunnen aantonen.

Conclusie

Op het tracé is het voorkomen van beschermde libellen uit te sluiten. Mogelijk komt in het plangebied de beschermde vlindersoort bruine eikenpage voor.

Nader onderzoek naar deze vlindersoort in het bosgebied ten noorden en zuiden van De Vennekens, waar de nieuwe weg is beoogd, is noodzakelijk.

4.2.3 *Kevers en slakken*

In Nederland komen zes beschermde keversoorten voor. Dit betreft twee soorten waterkevers: brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever en vier soorten houtkevers: heldenbok, juchtleerkever, vermiljoenkever en vliegend hert.

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde keversoorten voorkomen. Dit blijkt ook uit Huijbregts (2003), de website van EIS en de soorteninformatie van de website van het Ministerie van Economische Zaken. Daarnaast ontbreken voor de genoemde keversoorten geschikte biotopen binnen het plangebied. Het voorkomen van deze soorten kan op voorhand worden uitgesloten.

Uit de gegevens van de NDFF en het compendium voor de leefomgeving blijkt dat beschermde slakkensoorten platte schijfhoren en Bataafse stroommossel niet in de omgeving van het plangebied voorkomen. De Bataafse stroommossel komt voor in helder, zuurstofrijk, stromend water, het voorkomen van deze soort is derhalve uit te sluiten binnen het plangebied. De platte schijfhoren komt voor in zoete, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing (Stichting Anemoon). Aangezien de soort gevoelig is voor vervuilen in eutrofiering van het water is het niet aannemelijk dat de sloten tussen de intensief gebuikte akker geschikt leefgebied vormen voor platte schijfhoren.

Het voorkomen van de aquatische slakkensoorten kan op basis van de huidige verspreiding en habitateisen van de slakken op de locatie van het beoogde tracé worden uitgesloten.

Conclusie

Op basis van de huidige verspreiding van beschermde kever- en slakkensoorten en het ontbreken van geschikte biotopen voor deze soorten, kan het voorkomen van beschermde slakken of kevers in het plangebied worden uitgesloten.

4.2.4 *Vissen*

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde vissoort beekprik (§ 3.3 wn) voorkomt. De beekprik komt verspreid voor in beken in het oosten van Brabant en Limburg (Van Emmerik & de Nie, 2006). Binnen het beoogde tracé liggen geen beken. In het plangebied komen alleen sloten voor tussen de akkers. Het voorkomen van beekprikken is op voorhand uit te sluiten. Vanwege de huidige verspreiding van de soorten en de voorkomende biotopen binnen het plangebied is ook het voorkomen van beekdonderpad, elrits en gestippelde alver (alle §3.3 wn) op voorhand uit te sluiten.

Uit de NDFF blijkt dat op een afstand van 10 tot 25 kilometer van het plangebied de vissoorten grote modderkruiper en kwabaal (beide §3.3 wn) voorkomen.

De grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei (RAVON). De volwassen dieren houden zich bij voorkeur op in smalle, ondiepe sloten tussen dichte watervegetaties (Brouwer et al, 2010). Uit de Vissenatlas Noord-Brabant (Brouwer et al., 2010) blijkt dat grote modderkruiper is aangetroffen in de beek Run ten noorden van Broekhoven. Op basis van de biotoopkenmerken van de watergangen binnen het plangebied en de eisen die de grote modderkruiper stelt aan zijn leefgebied, is het voorkomen van grote modderkruiper in de watergangen op het beoogde tracé op voorhand uit te sluiten.

Kwabalen komen voor in beken, rivieren en diepe plassen en meren. Uit de Vissenatlas Noord-Brabant (Brouwer et al., 2010) blijkt dat kwabaal in de tweede helft van de twintigste eeuw nog voorkwam in de Run en de soort daar nu is uitgestorven. Op basis van de habitatkenmerken van de aanwezige watergangen binnen het plangebied en de eisen die kwabaal stelt aan het leefgebied, is het voorkomen van kwabaal in de wateren op voorhand uit te sluiten.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde vissoorten binnen het beoogde tracé op voorhand uit te sluiten.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit gegevens van de NDFF en RAVON blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker, vinpootsalamander, Alpenwatersalamander (alle §3.3 wn), heikikker, kamsalamander, rugstreeppad en poelkikker (alle §3.2 wn).

Volgens dezelfde bronnen komen in de omgeving van het plangebied de beschermde reptielsoorten levendbarende hagedis en hazelworm (beide §3.3 wn) en gladde slang (§3.2 wn) voor.

De watergangen die het tracé doorkruist zijn geschikt leefgebied en voortplantingswater voor bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker en Alpenwatersalamander. Het bosgebied vormt geschikt landhabitat en winterbiotoop voor amfibieën. Het is niet uit te sluiten dat delen van het tracé tot het landhabitat van beschermde soorten amfibieën behoren.

Vinpootsalamanders worden in Noord-Brabant aangetroffen in bos- en heidegebieden. In Nederland hebben vinpootsalamanders een ruime verspreiding in voedselarme en zure heidegebieden en -vennen. De vinpootsalamander is een cultuurmijdende soort en komt nauwelijks voor in agrarisch gebied en steden en dorpen. De enige plek in het plangebied waar de vinpootsalamander leefgebied zou kunnen hebben is in het bosgebied bij De

Vennekens. In de buurt van het tracé door het bosgebied zijn echter geen geschikte voortplantingswateren aanwezig voor de vinpootsalamander. De sloten op het tracé liggen allemaal tussen intensief gebruikte akkers; deze sloten vormen geen geschikt voortplantingsbiotoop voor de vinpootsalamander. Dit in ogenschouw genomen is de aanwezigheid van vinpootsalamander op het tracé redelijkerwijs uit te sluiten.

De heikikker heeft een voorkeur voor voedselarm water (Creemers et al., 2009). Heikikkers hebben een voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. De heikikker is een cultuurvliesende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing. Gezien de aanwezige biotopen op het beoogde tracé voor de nieuwe weg, is het voorkomen van heikikker in het plangebied op voorhand uit te sluiten.

Het landschap waar kamsalamander wordt aangetroffen is bosrijk, bevat houtwallen of struweel en wordt vaak gekenmerkt door kleinschaligheid in de directe omgeving van het voortplantingswater (Creemers et al., 2009). Kamsalamanders komen zelden in akkerbouwgebied voor. Ze komen relatief veel voor in beekdalen. Op zandgronden en in beekdalen leeft de soort in poelen, vijvers, matige voedselrijke vennen en in leemputten. Het is op basis van de biotoopkenmerken van het plangebied en de habitateisen van de kamsalamander uit te sluiten dat de kamsalamander leefgebied vindt in het bos of een van de watergangen op het tracé.

De rugstreeppad is een typische pionierssoort die voorkomt in terreinen met een hoge natuurlijke of door mensen ingebrachte dynamiek (Creemers et al., 2009). De biotopen binnen het plangebied zijn niet geschikt als leefgebied voor rugstreeppadden. De aanwezigheid van rugstreeppadden ter plaatse van het tracé kan derhalve worden uitgesloten. Wel dient tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van de rugstreeppad in de omgeving van het plangebied. Rugstreeppadden kunnen geschikte leefgebied snel koloniseren.

De poelkikker heeft een duidelijk voorkeur voor landschapstypen heide en hoogveen, maar de soort komt ook voor in halfnatuurlijke graslanden, agrarisch gebied en laagveen (Creemers et al., 2009). De poelkikker wordt weinig aangetroffen op en rond infrastructuur. De poelkikker komt tot voortplanting in vennen en hoogveenputten, maar ook in andere kleine wateren, zoals sloten. In minder zure en voedselrijkere wateren komt de poelkikker meestal slechts voor indien er sprake is van een goede waterkwaliteit en een rijke begroeiing van oever- en waterplanten. Gezien de inrichting en ligging van de sloten op het tracé is niet op voorhand uit te sluiten dat er poelkikkers voorkomen.

Het leefgebied van de hazelworm bestaat uit bossen, bosranden, houtwallen en heideterreinen. Uit het veldbezoek is gebleken dat de biotopen bos en bosrand aanwezig zijn ter plaatse van het tracé. Het voorkomen van de hazelworm op het tracé is daarom niet uit te sluiten.

De levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op enigszins vochtige heide of heide met vennen en in structuurrijke weg- en spoorbermen en ruigten. Het tracé kruist aan weerszijden van de onverharde weg De Vennekens gemeentebos. De bosranden en open stukken in het bos binnen het plangebied vormen geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis. De aanwezigheid van levendbarende hagedis kan op deze plekken niet worden uitgesloten. Mogelijk behoort op deze plekken het deel van het tracé tot het grotere leefgebied van deze soort. Aangezien het bos ter hoogte van het tracé niet structuurrijk is en er weinig lichtinval is, zal de levendbarende hagedis naar verwachting sporadisch op het tracé aanwezig zijn. Het tracé vormt daardoor geen belangrijk onderdeel van het leefgebied van levendbarende hagedis. De gladde slang is in Nederland sterk gebonden aan droge, zonnige habitats waaronder heidevelden, rotswanden en stapelstenen muurtjes rond wijngaarden. In de omgeving van Bergeijk komt de gladde slang voor in het bosgebied ten westen en zuidwesten van de kern Bergeijk. Vanwege de geringe migratiecapaciteiten en lage populatiedichtheden is de gladde slang waarschijnlijk zeer gevoelig voor versnippering van het leefgebied (Creemers et al., 2009). Hij wordt dan ook voornamelijk aangetroffen in grotere boscomplexen van natuurgebieden. Het is niet aannemelijk dat gladde slangen voorkomen in het bosgebied binnen het plangebied vanwege de geïsoleerde ligging van het bos tussen het agrarisch gebied en de kern van Bergeijk.

Effectbeoordeling

Op enkele plekken worden watergangen gekruist door de nieuwe Middenweg; hierdoor zullen delen van watergangen worden gedempt. Dit zal een negatief effect hebben op (het voortplantingsbiotoop van) amfibieën. Daarnaast beïnvloeden de werkzaamheden het landbiotoop en winterbiotoop van de mogelijk aanwezige amfibieën: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker, Alpenwatersalamander, vinpootsalamander (alle §3.3 wn) en poelkikker (§3.2 wn). Nader onderzoek naar amfibieën dient uit te wijzen wat de effecten van de voorgenomen plannen op amfibieën precies zullen zijn en of het aanvragen van een ontheffing bij provincie Noord-Brabant noodzakelijk is om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Het is niet uit te sluiten dat hazelworm en/of levendbarende hagedis voorkomen in het bosgebied binnen het plangebied. Nader onderzoek naar deze reptielsoorten dient uit te wijzen wat de effecten van de voorgenomen plannen op de soorten zullen zijn.

Mitigerende maatregelen

Voor de bruine kikker, kleine watersalamander, bastaardkikker en gewone pad (§3.3 wn) geldt in de provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

Voor de overige soorten geldt dat de effecten van de voorgenomen plannen kunnen worden ingeschat aan de hand van de resultaten van het nader onderzoek naar deze soorten. Op basis van de effecten kunnen de benodigde mitigerende maatregelen worden bepaald.

Tip: Om te voorkomen dat rugstreeppadden de bouwlocatie koloniseren dient te worden voorkomen dat in het terrein zandhopen blijven liggen of dienen deze met plastic te worden afgedekt. Daarnaast moet zoveel mogelijk worden voorkomen dat er plassen (bijvoorbeeld water in rijsporen) aanwezig zijn.

Conclusie

De voorgenomen plannen hebben mogelijk een negatief effect op beschermde amfibieën van §3.3 en §3.2 wn. Daarnaast komen in het bosgebied mogelijk hazelworm en levendbarende hagedis voor. Nader onderzoek naar amfibieën en reptielen is noodzakelijk om te kunnen bepalen wat de mogelijke effecten zullen zijn en welke mitigerende maatregelen genomen dienen te worden om deze effecten te kunnen verzachten of voorkomen en of het aanvragen van een ontheffing bij provincie Noord-Brabant noodzakelijk is om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

4.2.6 Vogels

Uit het veldbezoek blijkt dat het tracé van de werkzaamheden voor een groot aantal vogelsoorten geschikt is als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn diverse vogels aangetroffen. De bomen, bos, bermen, akkers en oevers van watergangen zijn geschikt als broedgebied voor vogels. Nesten van jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet waargenomen binnen het tracé. Tijdens het veldbezoek zijn niet alle bomen in het bosgebied op het tracé gecontroleerd op aanwezigheid van horsten (nesten van roofvogels). Nesten van roofvogels zijn jaarrond beschermd.

Effectbeoordeling

Het tracé van de weg is geschikt als foerageergebied voor een groot aantal vogelsoorten. Als gevolg van de aanleg van de weg, zullen de biotopen op het tracé ongeschikt worden als foerageergebied voor vogels. Bomen, struiken en oevers van watergangen en akkers, kunnen dienen als broedgelegenheid voor algemene vogels. Wanneer biotopen worden vernietigd waarin vogels aan het broeden zijn, zal dit tot verstoring leiden en daarmee een overtreding van de Wet natuurbescherming. In de directe omgeving van het tracé is voldoende geschikt foerageergebied aanwezig, zodat het ongeschikt raken een verwaarloosbaar effect heeft op de vogelsoorten.

Door het kappen van bomen, kunnen nesten van roofvogels vernield worden. Indien vaste rust- en verblijfplaatsen van roofvogels aanwezig zijn in de bomen, leidt het kappen van de bomen jaarrond tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Mitigerende maatregelen

Door bomen, struiken, oevers en akkers buiten het broedseizoen te ongeschikt te maken, bouwrijp te maken kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld, is het noodzakelijk om de bomen in het bosgebied in het zuiden van het tracé te controleren op de aanwezigheid van roofvogelnesten. Indien een roofvogelnest aanwezig is op het beoogde tracé dient een ontheffing te worden aangevraagd voor het verwijderen van het nest bij provincie Noord-Brabant.

Conclusie

Het tracé is geschikt als foerageergebied voor verschillende vogelsoorten. Door buiten het broedseizoen biotopen te vernietigen of ongeschikt te maken, zoals oevers van watergangen, bos en akkers worden negatieve effecten op broedende vogels voorkomen. Om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld, is het noodzakelijk om de bomen in het bosgebied in het zuiden van het tracé te controleren op de aanwezigheid van roofvogelnesten. Indien een roofvogelnest aanwezig is op het beoogde tracé dient een ontheffing te worden aangevraagd voor het verwijderen van het nest bij provincie Noord-Brabant.

4.2.7 Zoogdieren

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997) en Korsten en Regelink (2010) en de NDFF blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, watervleermuis, franjestaart, ingekorven vleermuis en baardvleermuis (alle §3.2 wn) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het gehele tracé is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen die op en langs het tracé voorkomen, vervullen mogelijk een functie als vliegroute. In bomen met holtes langs het tracé hebben mogelijk boombewonende vleermuizen, zoals de rosse vleermuis, verblijfplaatsen.

Overige zoogdieren

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied verschillende soorten beschermde zoogdieren voorkomen.

Uit het veldbezoek blijkt dat het tracé voor een aantal grondgebonden zoogdieren geschikt is als leefgebied, zie tabel 3. De habitateisen die zijn opgenomen in deze paragraaf zijn afkomstig van de soorteninformatie van de website van de Zoogdierverseniging.

Tabel 3. Mogelijk in het plangebied voorkomende beschermde zoogdiersoorten

Zoogdiersoort	Bescherming	Komt mogelijk voor op tracé?
Aardmuis	§3.3 wn	Ja, o.a. bos, bermen, akkerranden
Bosmuis	§3.3 wn	Ja, o.a. bos, wegbermen, akkers

Bunzing	§3.3 wn	Ja, oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden
Dwergmuis	§3.3 wn	Ja, mogelijk in het graan op de akkers
Dwergspitsmuis	§3.3 wn	Ja, bosrand, struweel, akkers met voldoende dekking
Eekhoorn	§3.3 wn	Ja, bos
Egel	§3.3 wn	Ja, komt in alle habitats met voldoende dekking voor
Haas	§3.3 wn	Ja, akkers
Hermelijn	§3.3 wn	Ja, komt in alle habitats met voldoende dekking voor
Huisspitsmuis	§3.3 wn	Ja, graslanden, bosranden, bermen
Konijn	§3.3 wn	Ja, bos, bosranden; sporen aangetroffen in bosgebied
Ree	§3.3 wn	Ja, bos, akkers, sporen aangetroffen in bosgebied
Ondergrondse woelmuis	§3.3 wn	Ja, bermen, bomen, loofbos
Rosse woelmuis	§3.3 wn	Ja, jonge aanplant en in naaldbos, bosranden
Steenmarter	§3.3 wn	Ja, nabijheid van dorpen en boerderijen, groenstroken, bosjes, greppels
Veldmuis	§3.3 wn	Ja, wegbermen, slootkanten
Damhert	§3.3 wn	Ja, bos, akkerranden, bosranden
Tweekleurige bosspitsmuis	§3.3 wn	Ja, graslanden en bossen met bodembedekkende vegetatie, akkers, bermen
Vos	§3.3 wn	Ja, bos, akkers
Waterspitsmuis	§3.3 wn	Nee, habitat ontbreekt
Wezel	§3.3 wn	Ja, veel verschillende biotopen, zoals bossen en akkerland
Wild zwijn	§3.3 wn	Ja
Bever	§3.2 wn	Nee, habitat ontbreekt op tracé

Uit het veldbezoek is gebleken dat het tracé onderdeel kan vormen van het foerageergebied van steenmarter en de andere marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing). Op de Weebosserweg is een steenmarter waargenomen (waarneming.nl). Verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet aangetroffen ter plaatse van het tracé tijdens het onderzoek.

De intensief gebruikte akkers vormen geen geschikt leefgebied voor de genoemde soorten. Het voorkomen van verblijfplaatsen in het bos kan op basis van het veldbezoek voor de quickscan echter niet geheel worden uitgesloten.

Mogelijk komen in het bos ter plaatse van het tracé verblijfplaatsen voor van eekhoorn. Nader onderzoek is noodzakelijk om te controleren of nesten van eekhoorns in het plangebied aanwezig zijn.

Gezien de habitatvoorkeuren en het ontbreken van geschikt habitat voor de dwergmuis op het beoogde tracé, is het niet aannemelijk dat dwergmuis voorkomt in het plangebied. Dwergmuizen leven voornamelijk in gebieden met hoge grassen, als droge rietvelden, graanakkers en grasvelden met hoog gras.

Het is op voorhand uit te sluiten dat waterspitsmuis leefgebied vindt op het beoogde tracé. Waterspitsmuizen komen voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. De sloten die binnen het beoogde tracé liggen voldoen niet aan deze eisen.

Het voorkomen van bevers ter plaatse van het tracé is op voorhand uit te sluiten. Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. Een waterdiepte van minimaal 50 cm is een vereiste. Het voorkomen van bevers in het plangebied is derhalve op voorhand uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Zeer waarschijnlijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 wn het tracé als (onderdeel van hun) leefgebied. Door de aanleg van de nieuwe weg wordt het plangebied ongeschikt als (onderdeel van het) leefgebied van algemene zoogdieren, zoals diverse muizensoorten, vos, konijn, haas en egel. Daarnaast worden leefgebieden doorsneden en delen van het leefgebied daardoor mogelijk onbereikbaar.

Het damhert kan voorkomen binnen het bos, de bosranden en akkerranden binnen het plangebied. Afhankelijk van het voedselaanbod leven er 3 tot 10 dieren per 100 ha (zoogdiervereniging.nl). Aangezien damherten een groot territorium hebben, zal het vernietigen van een klein gedeelte bos geen effect hebben op het foerageergebied/leefgebied van het damhert. Het aanleggen van een weg door het leefgebied van damhert, en dat geldt ook voor reeën en wild zwijn, zal wel voor een doorsnijding van het leefgebied zorgen en daarmee de kans op aanrijdingen vergroten.

Mogelijk bevinden zich in het bosgebied ter plaatse van het tracé nesten van eekhoorns. Nesten van eekhoorns zijn beschermd. Nader onderzoek naar eekhoornnesten dient te worden uitgevoerd om de effecten van de voorgenomen plannen te kunnen bepalen.

Mogelijk hebben steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn een verblijfplaats in het bosgebied waar het tracé doorheen loopt. Het is mogelijk dat een verblijfplaats wordt beschadigd of vernield door de voorgenomen plannen. Het

beschadigen of vernielen van een vaste rust- of verblijfplaats van marterachtigen is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van marterachtigen in het bos is noodzakelijk om de effecten van de nieuwe weg te kunnen bepalen en overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen.

Steenmarters en bunzingen hebben een groot territorium. Het aanleggen van de weg zal wat betreft ruimtebeslag weinig effect hebben op de dieren. In de omgeving van het tracé zal nog voldoende foerageergebied beschikbaar blijven. Maar het aanleggen van een weg en daarmee het doorsnijden van het leefgebied heeft mogelijk een groter effect op de dieren.

Met betrekking tot vleermuizen (§3.2 wn) geldt dat delen van het tracé als foerageergebied voor vleermuizen na de aanleg van de weg minder geschikt zijn. Echter, in de omgeving zijn voldoende foerageergebieden beschikbaar, waardoor het voorgenomen plan geen negatief effect zal hebben op foerageergebied van vleermuizen.

De bomenlanen langs de Hooge Berkt, Boevenheuvel, langs de onverharde weg ten oosten van Eerdbrand en de bosranden vormen mogelijk een vliegroute voor vleermuizen. Nader onderzoek dient uit te wijzen wat de mogelijke effecten van de doorkruising van deze bomenlanen en bosranden op vleermuizen zal hebben.

Mogelijk zijn in het bosgebied in het zuiden van het tracé bomen met holten aanwezig die geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats. Ook langs de onverharde weg ten oosten van Eerdbrand staan mogelijk bomen met een vleermuisverblijfplaats. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in de periode half mei t/m september is op deze locatie noodzakelijk om te bepalen of het kappen van bomen een negatief effect heeft op vleermuizen.

Mitigerende maatregelen

Voor de mogelijk binnen het plangebied voorkomende beschermde soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wild zwijn (§3.3 wn) geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze zoogdiersoorten.

Voor de andere soorten waarop de voorgenomen plannen mogelijk een negatief effect hebben: damhert, eekhoorn, steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn geldt geen vrijstelling. In verband met het mogelijk voorkomen van deze diersoorten dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar verblijfplaatsen en leefgebieden van deze soorten.

Het aanleggen van de nieuwe weg zorgt mogelijk voor meer aanrijdingen met onder andere damhert en ree. Als wegbermen open zijn en een lage vegetatie hebben, is de kans groter dat zowel reeën als automobilisten elkaar eerder zien. De breedte van de berm speelt hierbij ook een belangrijke rol. De

toegenomen openheid kan wel leiden tot een hogere snelheid bij het verkeer (compensatie effect). Een brede berm kan ook reeën aantrekken als het geschikt voedselgebied vormt. Door de bermvegetatie zeer kort en vooral schraal te houden kan dit voorkomen worden. Een optie is ook om verder van de weg te zorgen voor voldoende voedsel.

Uit de nadere onderzoeken zal blijken welke effecten zullen optreden door de aanleg van de weg. Aan de hand van de mogelijke effecten kan worden bepaald welke mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd om de effecten te voorkomen of te verzachten en om overtreding van de Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen.

Conclusie

Zeer waarschijnlijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 wn het tracé als (onderdeel van hun) leefgebied. Door de aanleg van de nieuwe weg wordt het plangebied ongeschikt als (onderdeel van het) leefgebied en wordt leefgebied doorsneden.

Voor de mogelijk binnen het plangebied voorkomende beschermde soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wild zwijn (§3.3 wn) geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar het voorkomen van verblijfplaatsen van eekhoorn, bunzing, steenmarter, wezel, hermelijn vleermuizen en naar de aanwezigheid van vliegroutes van vleermuizen op het beoogde tracé van de nieuwe weg.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Gezien de ruime afstand van het voorgenomen tracé tot het Natura 2000-gebied zijn andere negatieve effecten zoals bijvoorbeeld verstoring door geluid, licht, enzovoorts uit te sluiten. Om te beoordelen of de nieuwe weg een toename van stikstof zal veroorzaken op Natura 2000-gebieden wordt een PAS-berekening uitgevoerd.

Doordat de weg gedeeltelijk door het NNB is voorzien, zullen significant negatieve effecten optreden op de kernkwaliteiten van het NNB. Overleg met het bevoegd gezag, provincie Noord-Brabant is noodzakelijk om de mogelijkheden en de eventuele compensatie met betrekking tot het NNB te bespreken.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die beschermd zijn onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. In tabel 4 op de volgende bladzijde is een samenvatting van onderstaande conclusies opgenomen.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemene vogelsoorten. Deze soorten kunnen broedgelegenheid vinden in de bomen en struiken en oevers van watergangen in (de omgeving van) het plangebied. In de directe omgeving blijft geschikt foerageergebied aanwezig voor algemene vogelsoorten. Zodoende zijn negatieve effecten hierop redelijkerwijs uit te sluiten.

Door buiten het broedseizoen biotopen te vernietigen, zoals oevers van watergangen, bos en akkers worden negatieve effecten op broedende vogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is voorkomen. Om te voorkomen dat in strijd met de Wet natuurbescherming wordt gehandeld, is het noodzakelijk om de bomen in het bosgebied in het zuiden van het tracé te controleren op de aanwezigheid van roofvogelnesten. Indien een roofvogelnest aanwezig is op het beoogde tracé dient een ontheffing te worden aangevraagd voor het verwijderen van het nest bij provincie Noord-Brabant.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Met betrekking tot vleermuizen (§3.2 wn) geldt dat delen van het tracé als foerageergebied voor vleermuizen na de aanleg van de weg minder geschikt zijn. Echter, in de omgeving zijn voldoende foerageergebieden beschikbaar, waardoor het voorgenomen plan geen negatief effect zal hebben op foerageergebied van vleermuizen.

De bomenlanen langs de Hooge Berkt, Boevenheuvel, langs de onverharde weg ten oosten van Eerdbrand en de bosranden vormen mogelijk een vliegroute voor vleermuizen. Nader onderzoek dient uit te wijzen wat de mogelijke effecten van de doorkruising van deze bomenlanen en bosranden op vleermuizen zal hebben.

Mogelijk zijn in het bosgebied in het zuiden van het tracé bomen met holten aanwezig die geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats. Ook langs de onverharde weg ten oosten van Eerdbrand staan mogelijk bomen met een vleermuisverblijfplaats. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in de periode half mei t/m september is op deze locaties noodzakelijk om te bepalen of het kappen van bomen een negatief effect heeft op vleermuizen.

De werkzaamheden beïnvloeden het landbiotoop, voortplantingsbiotoop en winterbiotoop van de mogelijk aanwezige amfibieënsoort van §3.2 wn: poelkikker. Nader onderzoek naar amfibieën dient uit te wijzen wat de effecten van de voorgenomen plannen op amfibieën precies zullen zijn en of het aanvragen van een ontheffing bij provincie Noord-Brabant noodzakelijk is om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Om te voorkomen dat rugstreeppadden de bouwlocatie koloniseren dient te worden voorkomen dat in het terrein zandhopen blijven liggen of dienen deze met plastic te worden afgedekt. Daarnaast moet zoveel mogelijk worden voorkomen dat er plassen (bijvoorbeeld water in rijsporen) aanwezig zijn.

Soorten van paragraaf 3.3. van de Wet natuurbescherming

Zeer waarschijnlijk benut een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 wn het tracé als (onderdeel van hun) leefgebied. Door de aanleg van de nieuwe weg wordt het plangebied ongeschikt als (onderdeel van het) leefgebied.

Voor de mogelijk binnen het plangebied voorkomende beschermde soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wild zwijn (§3.3 wn) geldt in provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming. Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar het voorkomen van verblijfplaatsen van eekhoorn, bunzing, wezel, hermelijn en steenmarter op het beoogde tracé van de nieuwe weg. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling van provincie Noord-Brabant.

Mogelijk komt in het plangebied de beschermde vlindersoort bruine eikenpage voor. Nader onderzoek naar deze vlindersoort is noodzakelijk.

De voorgenomen plannen hebben mogelijk een negatief effect op beschermde amfibieën van §3.3. Daarnaast komen in het bosgebied mogelijk hazelworm en levendbarende hagedis (§3.3 wn) voor. Nader onderzoek naar amfibieën en reptielen is noodzakelijk om te kunnen bepalen wat de mogelijke effecten zullen zijn en welke mitigerende maatregelen genomen dienen te worden om deze effecten te kunnen verzachten of voorkomen en of het aanvragen van een ontheffing bij provincie Noord-Brabant noodzakelijk is om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

Tabel 4. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk negatief effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, bastaardkikker	§3.3 wn	Landhabitat en voortplantingswater	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Alpenwatersalamander, vinpootsalamander	§3.3 wn	Landhabitat en voortplantingswater	Ja	Misschien	Nader onderzoek
Bruine eikenpage	§3.3 wn	Leefgebied	Ja	Misschien	Nader onderzoek

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk negatief effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Poelkikker	§3.2 wn	Landhabitat, winterbiotoop en voortplantingswater	Ja	Misschien	Nader onderzoek
Levendbarende hagedis en hazelworm	§3.3 wn	Leefgebied	Ja	Misschien	Nader onderzoek
Grondgebonden zoogdieren waarvoor vrijstelling geldt	§3.3 wn	Leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
eekhoorn, bunzing wezel, hermelijn en steenmarter	§3.3 wn	Leefgebied, vaste rust- en verblijfplaats	Ja	Misschien	Nader onderzoek verblijfplaatsen op tracé
Vleermuizen	§3.2 wn	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 wn	Vaste rust- en verblijfplaats	Ja	Misschien	Nader onderzoek in de periode half mei t/m september
Vleermuizen	§3.2 wn	Vliegroutes	Ja	Misschien	Nader onderzoek in de periode half mei t/m september
Vogels	§3.1 wn (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageergebied en broedbiotoop	Nee	-	Aanwezige opgaande vegetatie, oevers van watergangen, akkers en struiken, bomen buiten broedseizoen ongeschikt maken
roofvogels	§3.1 wn (nest jaarrond beschermd)	Vaste rust- en verblijfplaatsen	Ja	Misschien	Nader onderzoek naar nesten van roofvogels

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden, 2009.
- + Emmerik, W. & H. de Nie. De zoetwatervissen van Nederland, 2006.
- + Hans Huijbregts, beschermde kevers in Nederland (coleoptera), nederlandse faunistische mededelingen 19 – 2003.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken, Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt, versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Smit, F., Lucas, B., Van der Weide, M., Greep, M., Peltzer, R., Vreugdenhil, S. & Hans Hollander Leidraad verminderen aanrijdingen reeën, Januari 2017.
- + Verschoor, G., Huigens, T. & E. van Asseldonk, Op zoek naar de Teunisbloempijlstaart in proefproject Meers, 2013.
- + Verstrael, T.J., J. Bouwman, R. Kleukers, H. Turin, R. Verhagen & H. de Vries (2003). Prioritaire insecten en andere ongewervelden in Noord-Brabant. Rapport VS2003.022, De Vlinderstichting, Wageningen.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 3-5-2017
- + NNN, <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>, 3-5-2017
- + <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket>
- + Beschermde soorten NDFF: © NDFF - quickscanhulp.nl 11-05-2017 16:17:07
- + Drijvende waterweegbree: <https://www.verspreidingsatlas.nl/0765#>
- + Vermiljoenkever, <http://www.eis-nederland.nl/bescherming/habitatrichtlijn/kevers/vermiljoenkever>
- + Vliegend hert, <http://www.eis-nederland.nl/vliegendhert>
- + Brede geelrandwaterroofkever, <http://minez.nederlandsesoorten.nl/content/brede-geelrandwaterroofkever-dytiscus-latissimus>
- + Gestreepte waterroofkever, <http://minez.nederlandsesoorten.nl/content/gestreepte-waterroofkever-graphoderus-bilineatus>

- + Grote modderkruiper,
<http://www.ravon.nl/Infotheek/Soortinformatie/Vissen/Grotemodderkruiper/tabid/1431/Default.aspx>
- + Platte schijfhoren, <http://www.anemoon.org/flora-en-fauna/soorteninformatie/soorten/id/826/platte-schijfhoren>
- + www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wn)	Categorie 2 (§ 3.2 Wn)	Categorie 3 (§ 3.3 Wn)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het

beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.

Bijlage 2 Foto impressie

Foto 1 en 2. Tracé door sloot, berm en akker bij Boevenheuvel

Foto 3. Akker en boomkwekerij op tracé

Foto 4. Akkers en watergang tracé richting Stokkelen

Foto 5. Tracé kruist greppel en Stokkelen, daarna door akker

Foto 6. Akker ten zuiden van Stokkelen

Foto 7. Door akker, parallel aan onverharde weg

Foto 8. Tracé kruist watergang en akker richting Berkterbeemden

Foto 9 en 10. Tracé kruist onverharde weg

Foto 11. Tracé kruist watergang parallel aan Hooge Berkt

Foto 12. Vanaf Hooge Berkt door akker (boomkwekerij)

Foto 13. Door gemeentebos

Foto 14. Gemeentebos; voornamelijk jonge berken

Foto 15. Gemeentebos; naaldbomen

Foto 16. Gemeentebos; oude kapvlakte

Foto 17. Tracé kruist De Vennekens

Foto 18. Agrarisch perceel

Foto 19. Gemeentebos ten noorden van Oude Postelseweg

Foto 20. De Waterlaat